HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a patra)

26 septembrie 2013 *

„Recurs — Procedură de decădere — Marca verbală comunitară CENTROTHERM — Utilizare serioasă — Mijloace de probă — Declarație pe proprie răspundere — Sarcina probei — Examinare din oficiu a faptelor — Elemente de probă suplimentare prezentate în fața camerei de recurs — Regulamentul (CE) nr. 207/2009 — Articolele 15, 51 și 76 — Regulamentul (CE) nr. 2868/95 — Norma 40 alineatul (5)”

În cauza C-610/11 P,

având ca obiect un recurs formulat în temeiul articolului 56 din Statutul Curții de Justiție, introdus la 25 noiembrie 2011,

Centrotherm Systemtechnik GmbH, cu sediul în Brilon (Germania), reprezentată de A. Schulz și de C. Onken, Rechtsanwälte, precum și de F. Schmidt, Patentanwalt,

recurentă,

celelalte părți în proces fiind:

Oficiul pentru Armonizare în cadrul Pieței Interne (mărci, desene și modele industriale) (OAPI), reprezentat de G. Schneider, în calitate de agent,

pârât în primă instanță,

centrotherm Clean Solutions GmbH & Co. KG, cu sediul în Blaubeuren (Germania), reprezentată de O. Löffel și de P. Lange, Rechtsanwälte,

intervenientă în primă instanță,

CURTEA (Camera a patra),

compusă din domnul L. Bay Larsen, președinte de cameră, domnii J. Malenovský, U. Lõhmus și M. Safjan și doamna A. Prechal (raportor), judecători,

avocat general: doamna E. Sharpston,

grefier: domnul K. Malacek, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 7 februarie 2013,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 16 mai 2013,

* Limba de procedură: germana.

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Prin recursul formulat, Centrotherm Systemtechnik GmbH (denumită în continuare „Centrotherm Systemtechnik”) solicită anularea Hotărârii Tribunalului Uniunii Europene din 15 septembrie 2011, Centrotherm Systemtechnik/OAPI – centrotherm Clean Solutions (CENTROTHERM) (T-434/09, Rep., p. II-6227, denumită în continuare „hotărârea atacată”), prin care s-a respins acțiunea sa având ca obiect anularea în parte a Deciziei Camerei a patra de recurs a Oficiului pentru Armonizare în cadrul Pieței Interne (mărci, desene și modele industriale) (OAPI) din 25 august 2009 (cauza R 6/2008-4) (denumită în continuare „decizia în litigiu”), privind o procedură de decădere inițiată de centrotherm Clean Solutions GmbH & Co. KG (denumită în continuare „centrotherm Clean Solutions”) împotriva mărcii verbale comunitare CENTROTHERM, al cărei titular este Centrotherm Systemtechnik.

2 Trebuie arătat, pe de altă parte, că, la 15 septembrie 2011, Tribunalul a mai pronunțat, într-o cauză paralelă privind aceleași părți și având ca obiect tot decizia în litigiu, Hotărârea centrotherm Clean Solutions/OAPI – Centrotherm Systemtechnik (CENTROTHERM) (T-427/09, Rep., p. II-6207), prin care instanța respectivă a admis acțiunea centrotherm Clean Solutions având ca obiect anularea în parte a acestei decizii.

3 Hotărârea menționată a făcut obiectul unui recurs formulat de Centrotherm Systemtechnik (cauza C-609/11 P).

Cadrul juridic

Regulamentul (CE) nr. 207/2009

4 Regulamentul (CE) nr. 207/2009 al Consiliului din 26 februarie 2009 privind marca comunitară (JO L 78, p. 1) a efectuat o codificare a Regulamentului (CE) nr. 40/94 al Consiliului din 20 decembrie 1993 privind marca comunitară (JO 1994, L 11, p. 40, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 146) și l-a abrogat.

5 Considerentul (10) al Regulamentului nr. 207/2009 precizează:

„Nu se justifică protejarea mărcilor comunitare și nici protecția, împotriva acestora, a oricărei mărci înregistrate anterior decât în măsura în care aceste mărci sunt în mod efectiv utilizate.”

6 Articolul 15 din Regulamentul nr. 207/2009 prevede, sub titlul „Utilizarea mărcii comunitare”:

„(1) Dacă, în termen de cinci ani de la data înregistrării, marca comunitară nu a făcut obiectul unei utilizări importante [a se citi «serioase»] în Comunitate pentru produsele sau serviciile pentru care este înregistrată sau dacă această utilizare a fost suspendată pentru un termen neîntrerupt de cinci ani, marca comunitară face obiectul sancțiunilor prevăzute de prezentul regulament, cu excepția cazului în care există un motiv întemeiat pentru a nu fi utilizată.

[…]”

7 Articolul 42 din Regulamentul nr. 207/2009, inclus în secțiunea 4, intitulată „Observațiile terților și opoziția”, din titlul IV, „Procedura de înregistrare”, prevede, sub titlul „Examinarea opoziției”:

„(1) În cursul examinării opoziției, [OAPI] invită părțile, ori de câte ori este necesar, să prezinte, într-un termen pe care acesta îl acordă, observațiile asupra comunicărilor celorlalte părți sau ale Oficiului.

(2) La cererea solicitantului, titularul unei mărci comunitare anterioare care a formulat opoziția aduce dovada că, în decursul a cinci ani ce precedă publicarea cererii de înregistrare a mărcii comunitare, marca comunitară anterioară a făcut obiectul unei utilizări cu bună-credință [a se citi «serioase»] în cadrul Comunității pentru produsele sau serviciile pentru care a fost înregistrată și pe care se întemeiază opoziția, sau că există motive întemeiate pentru neutilizare, deoarece la data respectivă marca anterioară fusese înregistrată cu cel puțin cinci ani în urmă. În absența unei astfel de dovezi, opoziția se respinge. […]

[…]”

8 Articolul 51, intitulat „Cauze de decădere”, din Regulamentul nr. 207/2009, inclus în secțiunea 2, intitulată „Cauzele de decădere”, din titlul VI, „Renunțarea, decăderea și nulitatea”, prevede:

„(1) Titularul mărcii comunitare este declarat decăzut din drepturi ca urmare a unei cereri prezentate la [OAPI] sau a unei cereri reconvenționale în cadrul unei acțiuni în contrafacere:

(a) în cazul în care, pe o perioadă neîntreruptă de cinci ani, marca nu a făcut obiectul unei utilizări cu bună-credință [a se citi «serioase»] în cadrul Comunității pentru produsele sau serviciile pentru care este înregistrată și în cazul în care nu există motive întemeiate pentru neutilizare; […]

[…]

(2) În cazul în care cauza de decădere nu există decât pentru o parte dintre produsele sau serviciile pentru care marca comunitară a fost înregistrată, titularul nu este declarat decăzut din drepturi decât pentru produsele sau serviciile respective.”

9 Intitulat „Examinarea cererii”, articolul 57, inclus în secțiunea 5, intitulată „Procedura de decădere și de nulitate în fața [OAPI]”, din titlul VI din Regulamentul nr. 207/2009, prevede:

„(1) În cursul examinării cererii de decădere sau de declarare a nulității, [OAPI] invită părțile, ori de câte ori este necesar, să-și prezinte, în termenul alocat, observațiile referitoare la notificările pe care acesta le-a adresat sau la comunicările prezentate de celelalte părți.

(2) La cererea titularului mărcii comunitare, titularul unei mărci comunitare anterioare, care este parte în procedura în nulitate, aduce dovada că, în cursul celor cinci ani care precedă data cererii de declarare a nulității, marca comunitară anterioară a făcut obiectul unei utilizări cu bună-credință [a se citi «serioase»] în cadrul Comunității pentru produsele sau serviciile pentru care a fost înregistrată și pe care cererea de declarare a nulității se întemeiază, ori că există motive întemeiate pentru neutilizare, atât timp cât la acea dată marca comunitară anterioară fusese înregistrată cu cel puțin cinci ani în urmă. […] În cazul neprezentării acestei dovezi, cererea de declarare a nulității se respinge. […]

[…]”

10 Articolul 76 din Regulamentul nr. 207/2009, inclus în secțiunea 1, intitulată „Dispoziții generale”, din titlul IX, „Dispoziții de procedură”, prevede, sub titlul „Examinarea din oficiu a faptelor”:

„(1) În cursul procedurii, [OAPI] procedează la examinarea din oficiu a faptelor; cu toate acestea, în cazul unei proceduri privind motivele relative de respingere a înregistrării, examinarea este limitată la motivele invocate și la cererile introduse de părți.

(2) [OAPI] poate să nu ia în considerare faptele pe care părțile nu le-au invocat sau dovezile pe care nu le-au furnizat în timp util.”

11 Potrivit articolului 78 alineatul (1) din Regulamentul nr. 207/2009:

În cadrul oricărei proceduri în fața [OAPI], se pot administra în special următoarele mijloace de probă:

[…]

(f) declarațiile scrise date sub jurământ sau în mod solemn sau cu efect echivalent în conformitate cu legislația statului în care sunt făcute.”

Regulamentul (CE) nr. 2868/95

12 Norma 22 din Regulamentul (CE) nr. 2868/95 al Comisiei din 13 decembrie 1995 de punere în aplicare a Regulamentului nr. 40/94 (JO L 303, p. 1, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 189), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 1041/2005 al Comisiei din 29 iunie 2005 (JO L 172, p. 4, Ediție specială, 17/vol. 2, p. 71, denumit în continuare „Regulamentul nr. 2868/95”), prevede la alineatele (2)-(4):

„(2) În cazul în care persoana care a formulat opoziția trebuie să furnizeze o dovadă a utilizării sau să arate că există motive corespunzătoare pentru nefolosire, [OAPI] o invită să furnizeze dovada într-un termen pe care îl stabilește. În cazul în care persoana care a formulat opoziția nu furnizează dovada înainte de expirarea termenului, [OAPI] respinge opoziția.

(3) Indicațiile și dovezile prin care se furnizează dovada utilizării constau din indicații cu privire la locul, timpul, măsura și natura folosirii mărcii oponente pentru bunurile și serviciile pentru care este înregistrată și pe care se bazează opoziția și dovezile în sprijinul acestor indicații, în conformitate cu alineatul (4).

(4) Dovada este depusă în conformitate cu normele 79 și 79a și se limitează, în principiu, la prezentarea unor documente justificative și articole, cum ar fi ambalaje, etichete, liste de prețuri, cataloage, facturi, fotografii, reclame din ziare și declarații în scris, menționate la articolul [78] alineatul (1) litera (f) din [Regulamentul nr. 207/2009].”

13 Potrivit dispozițiilor normei 40 din Regulamentul nr. 2868/95:

„(1) Fiecare cerere de decădere sau de declarare a nulității care este considerată depusă este notificată proprietarului mărcii comunitare. În cazul în care [OAPI] constată că cererea este admisibilă, el invită proprietarul mărcii comunitare să-și depună observațiile într-un termen pe care îl stabilește.

(2) În cazul în care titularul nu prezintă nicio observație, [OAPI] poate să statueze cu privire la decădere sau la nulitate în funcție de dovezile de care dispune.

(3) [OAPI] comunică solicitantului orice observație a titularului mărcii comunitare și îl invită, în cazul în care consideră necesar, să își prezinte observațiile în replică într-un termen stabilit.

(4) Cu excepția cazului în care norma 69 prevede sau permite altfel, toate observațiile depuse de părți sunt trimise celeilalte părți în cauză.

(5) În cazul unei cereri de decădere bazate pe articolul [51] alineatul (1) litera (a) din [Regulamentul nr. 207/2009], [OAPI] invită proprietarul mărcii comunitare să prezinte dovada utilizării reale a mărcii, într-un termen pe care îl stabilește. În cazul în care dovada nu este furnizată în termenul stabilit, marca comunitară este revocată. Norma 22 alineatele (2), (3) și (4) se aplică *mutatis mutandis*.

(6) În cazul în care solicitantul trebuie să furnizeze dovada utilizării sau dovada existenței unor motive întemeiate pentru neutilizare în temeiul articolului [57] alineatul (2) sau (3) din [R]regulament[ul nr. 207/2009], [OAPI] invită solicitantul să furnizeze dovada utilizării reale a mărcii, într-un termen pe care îl stabilește. În cazul în care dovada nu este furnizată în termenul stabilit, cererea de declarare a nulității este respinsă. Norma 22 alineatele (2), (3) și (4) se aplică *mutatis mutandis*."

Istoricul cauzei

14 Istoricul cauzei a fost descris de Tribunal la punctele 1-13 din hotărârea atacată după cum urmează:

„1 La 7 septembrie 1999, [Centrotherm Systemtechnik] a formulat o cerere de înregistrare a unei mărci comunitare la [OAPI] în temeiul Regulamentului [nr. 40/94].

2 Marca a cărei înregistrare s-a solicitat este semnul verbal CENTROTHERM.

3 Produsele și serviciile pentru care s-a solicitat înregistrarea fac parte din clasele 11, 17, 19 și 42 în sensul Aranjamentului de la Nisa privind clasificarea internațională a produselor și serviciilor în vederea înregistrării mărcilor din 15 iunie 1957, cu revizuirile și cu modificările ulterioare […]

4 La 19 ianuarie 2001, marca CENTROTHERM a fost înregistrată ca marcă comunitară pentru produsele și serviciile vizate la punctul 3 de mai sus.

5 La 7 februarie 2007, [centrotherm Clean Solutions] a depus la OAPI, în temeiul articolului 15 și al articolului 50 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 40/94 [devenite articolul 15 și articolul 51 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 207/2009], o cerere de decădere din drepturile asupra mărcii CENTROTHERM pentru toate produsele și serviciile înregistrate.

6 Cererea de decădere a fost notificată la 15 februarie 2007 [Centrotherm Systemtechnik], care a fost invitată să prezinte eventuale observații și dovezi ale utilizării serioase a mărcii în litigiu într-un termen de trei luni.

7 În observațiile din 11 mai 2007, [Centrotherm Systemtechnik] a contestat cererea de decădere și, pentru dovedirea utilizării serioase a mărcii sale, a prezentat următoarele elemente:

— 14 fotografii [digitale];

— 4 facturi;

— o declarație intitulată «eidesstattliche Versicherung» (declarație pe proprie răspundere) întocmită de domnul W., în calitate de administrator al [Centrotherm Systemtechnik].

8 [Centrotherm Systemtechnik] a declarat că deține numeroase alte copii de facturi pe care renunța să le prezinte, pentru moment, din motive de confidențialitate. Afirmând că poate prezenta alte documente, aceasta a rugat divizia de anulare a OAPI să adopte o măsură procedurală în consecință, în cazul în care ar dori ca alte dovezi și documente individuale să fie depuse la dosar.

9 La 30 octombrie 2007, divizia de anulare a pronunțat decăderea din drepturile asupra mărcii CENTROTHERM, constatând că elementele furnizate de [Centrotherm Systemtechnik] nu erau suficiente pentru a demonstra utilizarea serioasă a mărcii menționate.

10 La 14 decembrie 2007, [Centrotherm Systemtechnik] a formulat o cale de atac împotriva acestei decizii, pe care Camera a patra de recurs a OAPI a admis-o în parte prin [decizia în litigiu]. [Centrotherm Systemtechnik] a arătat în special că divizia de anulare ar fi trebuit să îi solicite alte informații documentate. Ea a imputat totodată diviziei de anulare că nu a ținut seama de elementele cuprinse în dosarul unei alte cauze, de asemenea pendinte la OAPI, cu privire la marca CENTROTHERM.

11 Camera de recurs a anulat decizia diviziei de anulare și a respins cererea de decădere pentru produsele «conducte de eșapament pentru încălzire, țevi pentru conducerea gazelor spre coș, conducte pentru cazane de încălzire; aplice pentru lămpile de gaz; piese mecanice pentru instalații de încălzire; piese mecanice pentru instalații de gaz; robinete pentru țevărie; exhaustoare pentru coșuri», aparținând clasei 11, «racorduri pentru țevi, manșoane pentru conducte, armături pentru conducte, țevi, articolele menționate anterior nemetalice», aparținând clasei 17, și «țevi, canalizare, în special pentru construcții; țevi de derivație; țevi pentru coșuri de fum», aparținând clasei 19. Camera de recurs a respins calea de atac cu privire la restul motivelor.

12 În special, camera de recurs a considerat că a fost adusă dovada utilizării serioase a mărcii CENTROTHERM pentru produsele menționate la punctul 11 de mai sus în perioada de cinci ani care a precedat data introducerii cererii de decădere, 7 februarie 2007 (în continuare, «perioada relevantă»), în măsura în care fotografiile furnizate de [Centrotherm Systemtechnik] demonstrau natura utilizării mărcii, iar facturile prezentate atestau comercializarea produselor menționate sub marca în litigiu.

13 Cu toate acestea, camera de recurs a considerat că [Centrotherm Systemtechnik] nu a adus decât declarația administratorului acesteia ca probă privind celelalte produse și servicii pentru care a fost înregistrată marca CENTROTHERM (a se vedea punctul 3 de mai sus), ceea ce nu era suficient, în opinia camerei de recurs, pentru a demonstra utilizarea serioasă a mărcii. În această privință, camera de recurs a observat că divizia de anulare nu era obligată nici să solicite alte documente, nici să ia în considerare dosarul altei cauze, de asemenea pendinte la OAPI.”

15 Este necesar ca descrierea istoricului cauzei astfel efectuată de Tribunal să fie completată cu precizările următoare.

16 Din cuprinsul punctului 36 din decizia în litigiu reiese că, în ceea ce privește elementele de probă suplimentare prezentate de Centrotherm Systemtechnik în fața camerei de recurs, aceasta din urmă a considerat că o astfel de „probă suplimentară a fost prezentată tardiv și nu poate fi luată în considerare” din moment ce „termenul prevăzut de norma 40 alineatul (5) a doua teză din [Regulamentul nr. 2868/95] este un termen de decădere, a cărui nerespectare atrage revocarea mărcii, în conformitate cu norma 40 alineatul (5) a treia teză [din regulamentul menționat]”. La punctul 37 din decizia respectivă, camera de recurs a adăugat în această privință că, admițând chiar că o cameră de recurs, în temeiul articolului 76 alineatul (2) din Regulamentul nr. 207/2009, are libertatea de a aprecia necesitatea luării în considerare a probelor prezentate tardiv, nu rezulta în speță rațiunea pentru care ar trebui să își exercite această competență în favoarea recurentei. Camera menționată a

precizat că, în această privință, recurenta nu prezentase decât argumente generale referitoare la rolul și la valoarea dreptului mărcilor și nu invocase în primă instanță imposibilitatea de prezentare a probei utilizării.

Hotărârea atacată

17 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 26 octombrie 2009, Centrotherm Systemtechnik a formulat o acțiune având ca obiect anularea deciziei în litigiu în măsura în care prin aceasta s-a admis cererea de decădere din drepturi a titularului mărcii CENTROTHERM.

18 În susținerea acțiunii formulate, Centrotherm Systemtechnik a invocat trei motive, întemeiate, în primul rând, pe aprecierea eronată a dovezilor de utilizare prezentate diviziei de anulare a OAPI, în al doilea rând, pe încălcarea obligației de a examina din oficiu situația de fapt, în conformitate cu articolul 76 alineatul (1) din Regulamentul nr. 207/2009, și, în al treilea rând, pe neluarea în considerare, cu încălcarea articolului 76 alineatul (2) din acest regulament, a dovezilor aduse în fața camerei de recurs. În subsidiar, Centrotherm Systemtechnik a invocat o excepție de nelegalitate cu privire la norma 40 alineatul (5) din Regulamentul nr. 2868/95.

19 Prin hotărârea atacată, Tribunalul a respins acțiunea menționată.

20 În cadrul examinării primului motiv, Tribunalul s-a referit mai întâi, la punctele 21-24 din hotărârea atacată, la obiectivul sancțiunii decăderii, precum și la normele de procedură și la principiile referitoare la administrarea probelor aferente acestei sancțiuni, astfel cum rezultă acestea în special din articolul 51 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 207/2009 și din norma 40 alineatul (5) din Regulamentul nr. 2868/95.

21 În continuare, la punctele 25-30 din această hotărâre, Tribunalul a prezentat diverse elemente de jurisprudență cu privire la noțiunea de utilizare serioasă și la condițiile în care se poate considera că a fost stabilită o astfel de utilizare.

22 După ce a arătat, la punctul 31 din hotărârea atacată, că, în lumina tuturor considerațiilor amintite la punctele 21-30 din hotărâre, trebuia apreciat dacă respectiva cameră de recurs a considerat în mod corect, în decizia în litigiu, că elementele de probă furnizate de Centrotherm Systemtechnik în fața diviziei de anulare nu demonstrau o utilizare serioasă a mărcii în litigiu pentru alte produse și servicii decât cele citate la punctul 11 din hotărârea menționată, la punctele 32-34 din aceeași hotărâre Tribunalul a precizat următoarele:

„32 Trebuie amintit că elementele de probă furnizate de reclamantă diviziei de anulare pentru a demonstra utilizarea serioasă a mărcii sunt declarația pe proprie răspundere a administratorului reclamantei, 4 facturi și 14 fotografii [digitale].

33 Cu titlu introductiv, trebuie precizat că este de jurisprudență constantă că, pentru a aprecia care este valoarea probatorie a «declarațiil[or] scrise date sub jurământ sau în mod solemn sau cu efect echivalent în conformitate cu legislația statului în care sunt făcute» în sensul articolului 78 alineatul (1) litera (f) din Regulamentul nr. 207/2009, trebuie să se verifice credibilitatea și veridicitatea informației conținute de acesta, ținând seama, printre altele, de originea documentului, de împrejurările întocmirii acestuia, de destinatarul său, și să se ridice problema dacă respectivul document pare logic și fiabil având în vedere cuprinsul său […]

34 Prin urmare, trebuie să se considere că, ținând seama de legăturile evidente dintre autorul declarației și reclamantă, nu poate fi atribuită o valoare probatorie declarației menționate decât în cazul în care este confirmată de conținutul celor 14 fotografii și al celor 4 facturi prezentate.”

23 Din perspectiva astfel anunțată la punctul 34 din hotărârea atacată, la punctele 35-43 din hotărâre Tribunalul a procedat la o examinare a facturilor și a fotografiilor prezentate de Centrotherm Systemtechnik în fața diviziei de anulare a OAPI. În acest cadru, la punctele 36 și 37 din hotărârea menționată, Tribunalul a arătat în special următoarele:

„36 Aceste facturi atestă că multiple produse din domeniul instalațiilor sanitare (țevi, manșoane, ansambluri pentru racordarea cazanelor de încălzire, coturi de revizie, învelitori pentru sisteme de eșapament) au fost vândute de reclamantă la patru clienți pentru o sumă care corespunde, incluzând factura din 2007, unui procentaj de mai puțin de 0,03 % din cifra de afaceri pe care administratorul reclamantei a declarat că a realizat-o în 2006 cu vânzarea de produse sub marca CENTROTHERM.

37 Rezultă că, în fața OAPI, reclamanta a adus dovezi relativ slabe privind vânzarea în raport cu suma indicată în declarația administratorului acesteia. Prin urmare, chiar în ipoteza în care camera de recurs ar fi luat în considerare declarația respectivă, ar trebui să se constate că în dosar nu există suficiente elemente în susținerea conținutului acesteia în ceea ce privește valoarea vânzărilor. În plus, referitor la aspectul temporal al utilizării mărcii, facturile menționate privesc o perioadă foarte scurtă sau chiar punctuală, și anume datele de 12, 18 și 21 iulie 2006 și 9 ianuarie 2007.”

24 În urma examinării facturilor și a fotografiilor prezentate, Tribunalul a concluzionat, la punctele 44 și 45 din hotărârea atacată, următoarele:

„44 Din cele de mai sus rezultă că nici fotografiile, nici facturile nu pot confirma declarația administratorului reclamantei, în măsura în care acesta afirmă că următoarele produse au fost comercializate sub marca CENTROTHERM în perioada relevantă: piese mecanice pentru instalații de aer condiționat, de producere a aburilor, de uscare și de ventilare; aparate pentru filtrarea aerului și piese pentru acestea; garnituri, materiale de rostuit; materiale de etanșare, materiale de umplutură, materiale izolante; materiale plastice prelucrate parțial; materiale de construcții, armături pentru construcții; piese pentru acoperirea zidurilor, panouri pentru construcții, panouri; prelungitoare pentru coșuri de fum, apărătoare metalice pentru coșuri de fum, olane metalice pentru coșuri de fum și polițe de șemineu.

45 Se impune constatarea că o apreciere globală a elementelor din dosar nu permite să se conchidă, fără a recurge la probabilități sau la prezumții, că marca în litigiu a făcut obiectul unei utilizări serioase în perioada relevantă pentru alte produse și servicii decât cele menționate la punctul 11 de mai sus.”

25 Cel de al doilea motiv a fost respins de Tribunal pentru următoarele considerente, expuse la punctele 53-55 din hotărârea atacată:

„53 […] [P]otrivit dispozițiilor articolului 51 alineatul (1) din Regulamentul nr. 207/2009, titularul mărcii comunitare este declarat decăzut din drepturi în cazul în care, pe o perioadă neîntreruptă de cinci ani, marca nu a făcut obiectul unei utilizări [serioase] [articolul 51 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 207/2009], în cazul în care marca a devenit, prin activitatea sau prin inactivitatea titularului său, denumirea comercială obișnuită a unui produs sau serviciu pentru care este înregistrată [articolul 51 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 207/2009] sau în cazul în care, în urma utilizării de către titularul mărcii sau cu consimțământul acestuia, marca poate induce în eroare publicul [articolul 51 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul nr. 207/2009].

54 În timp ce ultimele două condiții se referă la motive absolute de refuz, astfel cum rezultă din articolul 7 alineatul (1) literele (b)-(d) și (g) din Regulamentul nr. 207/2009, prima condiție se referă la o dispoziție care vizează motivele relative de refuz, și anume articolul 42 alineatul (2) din Regulamentul nr. 207/2009. Prin urmare, se impune concluzia că examinarea de către OAPI a

problemei utilizării serioase a mărcii comunitare în cadrul procedurii de decădere este supusă aplicării articolului 76 alineatul (1) *in fine* din Regulamentul nr. 207/2009, care prevede că această examinare se limitează la faptele invocate de părți.

55 Rezultă că este eronată premisa reclamantei potrivit căreia în mod greșit OAPI și-a limitat examinarea la elementele de probă furnizate de ea."

26 Cel de al treilea motiv a fost respins de Tribunal pentru următoarele rațiuni:

„61 În primul rând, trebuie amintit că examinarea de către OAPI a problemei utilizării serioase a mărcii comunitare, astfel cum s-a constatat la punctele 51-54 de mai sus, este supusă aplicării articolului 76 alineatul (1) *in fine* din Regulamentul nr. 207/2009. Dispoziția menționată prevede că examinarea de către OAPI este limitată la faptele invocate de părți. Rezultă că afirmația reclamantei potrivit căreia OAPI are obligația de a completa din oficiu dosarul trebuie respinsă.

62 În al doilea rând, posibilitatea părților de a prezenta, în procedura în fața OAPI, fapte și dovezi după expirarea termenelor acordate în acest scop nu este necondiționată, ci depinde de inexistența unei dispoziții contrare, astfel cum rezultă din jurisprudență. Numai dacă această condiție este îndeplinită, OAPI dispune de o putere de apreciere în ceea ce privește luarea în considerare a faptelor și a dovezilor prezentate tardiv […].

63 Or, în speță, există o dispoziție care se opune luării în considerare a elementelor prezentate în fața camerei de recurs, și anume norma 40 alineatul (5) din Regulamentul nr. 2868/95."

27 În sfârșit, în ceea ce privește motivul întemeiat, pe calea unei excepții, pe nelegalitatea normei 40 alineatul (5) din Regulamentul nr. 2868/95, la punctele 67-70 din hotărârea atacată, Tribunalul a constatat în special următoarele:

„67 Tribunalul constată că, deși este adevărat că normele Regulamentului nr. 2868/95 nu pot fi în contradicție cu dispozițiile și cu economia Regulamentului nr. 207/2009, nu este mai puțin adevărat că nu se poate constata nicio contradicție între norma 40 alineatul (5) din Regulamentul nr. 2868/95 și dispozițiile privind decăderea din drepturile asupra mărcii cuprinse în Regulamentul nr. 207/2009.

68 Astfel, în timp ce Regulamentul nr. 207/2009 prevede norma materială, și anume sancțiunea decăderii pentru mărcile comunitare care nu au făcut obiectul unei utilizări serioase, Regulamentul nr. 2868/95 precizează normele procedurale aplicabile, mai precis atribuirea sarcinii probei și consecințele nerespectării termenelor stabilite. În plus, astfel cum s-a constatat anterior […], din economia Regulamentului nr. 207/2009 rezultă că, în ceea ce privește cererea de decădere pentru motivul lipsei utilizării serioase, întinderea și intensitatea examinării de către OAPI sunt încadrate de motivele și de faptele invocate de părți.

[…]

70 În ceea ce privește pretinsa încălcare a principiului proporționalității, trebuie amintit că nerespectarea termenelor fără un motiv întemeiat, termene care sunt fundamentale pentru buna funcționare a sistemului comunitar, poate fi sancționată de reglementarea comunitară prin pierderea unui drept, fără ca acest lucru să fie incompatibil cu principiul proporționalității menționat […]".

Concluziile părților în fața Curții

28 Prin recursul formulat, Centrotherm Systemtechnik solicită Curții anularea hotărârii atacate, admiterea acțiunii sale în primă instanță și obligarea OAPI și a centrotherm Clean Solutions la plata cheltuielilor de judecată.

29 OAPI solicită respingerea recursului sau, cu titlu subsidiar, respingerea acțiunii în primă instanță, precum și obligarea Centrotherm Systemtechnik la plata cheltuielilor de judecată.

30 centrotherm Clean Solutions solicită respingerea recursului și obligarea Centrotherm Systemtechnik la plata cheltuielilor de judecată.

Cu privire la recurs

31 Centrotherm Systemtechnik invocă patru motive în susținerea recursului.

Precizare introductivă

32 În speță, din expunerea istoricului cauzei amintită la punctul 14 din prezenta hotărâre rezultă că, deși procedura de decădere în discuție a fost inițiată sub imperiul Regulamentului nr. 40/94, decizia în litigiu a fost pronunțată de camera de rec*ur*s a OAPI după ce Regulamentul nr. 207/2009 a intrat în vigoare.

33 Având însă în vedere că acest din urmă regulament a efectuat o codificare a Regulamentului nr. 40/94, iar dispozițiile relevante ale acestuia nu au suferit nicio modificare cu ocazia respectivei codificări, în continuarea prezentei hotărâri se va face referire exclusiv la dispozițiile Regulamentului nr. 207/2009.

Cu privire la primul motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 51 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 207/2009

Argumentele părților

34 Prin intermediul primului motiv, Centrotherm Systemtechnik susține că, afirmând, la punctul 34 din hotărârea atacată, că unei declarații pe proprie răspundere, precum cea vizată la articolul 78 alineatul (1) litera (f) din Regulamentul nr. 207/2009, nu i se poate recunoaște o valoare probatorie decât dacă se coroborează cu celelalte probe prezentate, Tribunalul a interpretat în mod eronat valoarea probatorie aferentă unor astfel de declarații, lipsind declarația în cauză de orice forță probantă autonomă. În plus, neluând în considerare faptul că, în speță, conținutul declarației în litigiu nu a fost contestat de celelalte părți, Tribunalul ar fi încălcat principiul potrivit căruia caracterul serios al utilizării trebuie să facă obiectul unei aprecieri globale, ținând seama de toți factorii pertinenți în cauză.

35 Această apreciere eronată a valorii probatorii aferente unei declarații pe proprie răspundere ar fi determinat Tribunalul să conchidă, cu încălcarea articolului 51 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 207/2009, în sensul lipsei utilizării serioase a mărcii în litigiu.

36 Potrivit OAPI și centrotherm Clean Solutions, din cuprinsul punctului 34 din hotărârea atacată reiese că Tribunalul nu a înlăturat *in abstracto* orice valoare probatorie în ceea ce privește declarațiile pe proprie răspundere, ci a evaluat respectiva declarație constatând, pe calea unei aprecieri care nu poate fi cenzurată în cadrul unui recurs, că în speță ar fi necesare probe suplimentare, având în vedere legăturile existente între autorul declarației în discuție și Centrotherm Systemtechnik.

Aprecierea Curții

37 Trebuie să se constate că punctul 34 din hotărârea atacată, care trebuie interpretat în special în lumina punctelor care îl precedă și a celor care îi urmează, are o altă întindere decât cea pe care i-o atribuie în mod greșit Centrotherm Systemtechnik.

38 Astfel, trebuie să se arate mai întâi că, la punctul 32 din hotărârea atacată, Tribunalul a calificat drept „elemente de probă furnizate de reclamantă" atât declarația pe proprie răspundere a administratorului acesteia, cât și facturile și fotografiile prezentate.

39 Apoi, contrar celor susținute de Centrotherm Systemtechnik, Tribunalul nu a exclus nicidecum faptul că o declarație pe proprie răspundere poate avea o forță probantă, ci, dimpotrivă, la punctul 33 din această hotărâre, a subliniat că, pentru a aprecia această valoare probatorie, trebuia să se verifice credibilitatea și veridicitatea informației conținute de o asemenea declarație, ținând seama printre altele de originea documentului, de împrejurările întocmirii acestuia, de destinatarul său, și să se ridice problema dacă respectivul document pare logic și fiabil având în vedere cuprinsul său.

40 Numai după ce a inițiat în concret o astfel de examinare a declarației în discuție în prezenta cauză, Tribunalul a considerat, la punctul 34 din hotărârea atacată, că, ținând seama de legăturile evidente dintre autorul declarației și Centrotherm Systemtechnik, nu poate fi atribuită o valoare probatorie declarației menționate decât în cazul în care este confirmată de conținutul fotografiilor și al facturilor prezentate.

41 Astfel, la punctele 36 și 37 din hotărârea atacată, fără a pretinde nicidecum prin aceasta că Centrotherm Systemtechnik ar fi trebuit să prezinte facturi care să susțină integral cifra de afaceri invocată în declarația pe proprie răspundere în cauză, Tribunalul a subliniat în schimb diferența extremă existentă între afirmațiile privind cifrele de afaceri anuale pretins realizate de Centrotherm Systemtechnik între anii 2002 și 2006 pe care le conține această declarație și volumele vânzărilor, minimale prin comparație și limitate la o perioadă foarte scurtă, chiar punctuală, pe care le atestă facturile efectiv prezentate.

42 În urma examinării circumstanțiate a facturilor și a fotografiilor prezentate pe care a efectuat-o Tribunalul la punctele 35-43 din hotărârea atacată, această instanță a constatat, la punctul 44 din hotărâre, că, în speță, fotografiile și facturile menționate nu puteau în niciun caz să confirme declarația administratorului potrivit căreia produsele enumerate în cuprinsul său ar fi făcut obiectul comercializării sub marca în litigiu.

43 De asemenea, Tribunalul a putut să concluzioneze, la punctul 45 din hotărârea menționată, fără a săvârși o eroare de drept în această privință, că o apreciere globală a elementelor din dosar, prin urmare, și a declarației pe proprie răspundere în discuție, nu permitea, în aceste condiții, să se conchidă, fără a recurge la probabilități sau la prezumții, că marca în litigiu făcuse obiectul unei utilizări serioase în ceea ce privește produsele și serviciile avute în vedere în speță.

44 În această privință, trebuie amintit, pe de altă parte, că aprecierea faptelor și a probelor și, în particular, a forței probante aferente declarației pe proprie răspundere prezentate de Centrotherm Systemtechnik, pe care a făcut-o Tribunalul în acest scop, se regăsește în domeniul factual (a se vedea în acest sens Hotărârea din 13 septembrie 2007, Il Ponte Finanziaria/OAPI, C-234/06 P, Rep., p. I-7333, punctul 75) și nu constituie, așadar, cu excepția cazului denaturării ei, o chestiune de drept supusă ca atare controlului Curții în cadrul unui recurs.

45 În sfârșit, în privința împrejurării potrivit căreia conținutul declarației menționate nu a făcut obiectul unei contestări exprese din partea autorului cererii de decădere în fața OAPI, este suficient să se constate că aceasta nu putea împiedica în niciun caz Tribunalul să procedeze la aprecierea faptelor și a probelor, care îi incumba în scopul de a verifica dacă s-a stabilit în fața OAPI o utilizare serioasă a mărcii anterioare, și de a statua, în consecință, asupra litigiului cu care a fost sesizat.

46 Din ansamblul considerațiilor care precedă rezultă că primul motiv trebuie să fie respins.

Cu privire la al doilea motiv și cu privire la primul aspect al celui de al treilea motiv, întemeiate pe încălcarea articolului 51 alineatul (1) litera (a) și a articolului 76 alineatul (1) din Regulamentul nr. 207/2009

Argumentele părților

47 Prin intermediul celui de al doilea motiv, Centrotherm Systemtechnik susține că, contrar celor statuate de Tribunal la punctele 54 și 55 din hotărârea atacată, regula potrivit căreia OAPI procedează la examinarea din oficiu a faptelor, impusă la articolul 76 alineatul (1) din Regulamentul nr. 207/2009, se aplică în cadrul procedurii de decădere. Astfel, din moment ce poate fi inițiată de orice persoană care dorește acest lucru, o astfel de procedură nu ar fi sub incidența excepției pe care o prevede această dispoziție în ceea ce privește procedurile referitoare la motivele relative de refuz de înregistrare.

48 Prin intermediul primului aspect al celui de al treilea motiv, Centrotherm Systemtechnik invocă, pe de altă parte, că, contrar celor statuate de Tribunal în hotărârea atacată, în cadrul procedurii de decădere, sarcina probei utilizării serioase a mărcii nu îi revine titularului acesteia.

49 Astfel, potrivit Centrotherm Systemtechnik, deși articolul 42 alineatul (2) și articolul 57 alineatul (2) din Regulamentul nr. 207/2009 prevăd că titularul mărcii anterioare trebuie să aducă proba utilizării serioase a acesteia, în lipsa căreia opoziția sau cererea sa de declarare a nulității ar fi respinsă, articolul 51 din regulamentul menționat nu ar conține dispoziții similare în ceea ce privește procedurile de decădere. Centrotherm Systemtechnik afirmă că, în aceste condiții, norma 40 alineatul (5) din Regulamentul nr. 2868/95, care impune titularului mărcii sarcina probei utilizării serioase, încalcă Regulamentul nr. 207/2009. Rezultă că o cameră de recurs este obligată să țină seama de elementele de probă prezentate în fața sa, în temeiul obligației acesteia de examinare din oficiu a faptelor potrivit articolului 76 alineatul (1) din Regulamentul nr. 207/2009.

50 Potrivit OAPI, având în vedere caracterul *inter partes* și *sui-generis* al procedurii de decădere, care nu constituie o procedură referitoare la motive absolute sau la motive relative de refuz de înregistrare, principiul examinării din oficiu a faptelor nu este aplicabil și îi revine titularului mărcii, care dispune de elemente adecvate în acest scop, sarcina de a dovedi că a realizat o utilizare serioasă a acesteia.

51 centrotherm Clean Solutions invocă de asemenea faptul că articolul 76 alineatul (1) din Regulamentul nr. 207/2009 nu se aplică în cadrul procedurilor de decădere. În schimb, în opinia acesteia, norma 40 alineatul (5) din Regulamentul nr. 2868/95 determină modalitățile procedurale de aplicare aferente decăderii, prevăzând expres că titularul mărcii trebuie să aducă dovada utilizării serioase a acesteia.

Aprecierea Curții

52 Prin intermediul celui de al doilea motiv și al primului aspect al celui de al treilea motiv, care trebuie examinate împreună, Centrotherm Systemtechnik susține, în esență, că, statuând că în cadrul procedurii de decădere că OAPI nu trebuie să examineze din oficiu probele existenței unei utilizări serioase a mărcii anterioare, ci că sarcina probei unei asemenea existențe îi revine doar titularului

acestei mărci, și omițând prin aceasta să sancționeze camera de recurs pentru neluarea în considerare a ansamblului elementelor de probă aflate la dispoziția sa, Tribunalul a încălcat articolul 51 alineatul (1) litera (a) și articolul 76 alineatul (1) din Regulamentul nr. 207/2009.

53 În această privință, trebuie amintit, în primul rând, că, astfel cum reiese din cuprinsul articolului 15 din Regulamentul nr. 207/2009, dacă titularul unei mărci comunitare nu a realizat o utilizare serioasă a acesteia în Uniunea Europeană în termen de cinci ani de la data înregistrării, el este expus sancțiunilor prevăzute de acest regulament, respectiv, printre altele, decăderea din drepturile asupra mărcii, cu excepția cazului în care există un motiv întemeiat pentru neutilizare.

54 Din considerentul (10) al regulamentului menționat rezultă că legiuitorul Uniunii a intenționat să subordoneze conservarea drepturilor legate de marca comunitară condiției de a fi utilizată efectiv. O marcă comunitară care nu este utilizată ar putea obstrucționa concurența prin limitarea gamei de semne care pot fi înregistrate ca marcă de alte persoane și prin eliminarea posibilității concurenților de a utiliza marca respectivă sau o marcă similară atunci când introduc pe piața internă produse sau servicii care sunt identice sau similare cu cele protejate de marca în cauză (a se vedea Hotărârea din 19 decembrie 2012, Leno Merken, C-149/11, punctul 32).

55 În al doilea rând, articolul 42 alineatul (2) și articolul 57 alineatul (2) din Regulamentul nr. 207/2009 precizează expres că sarcina probei utilizării serioase sau a motivelor întemeiate pentru neutilizare îi revine titularului mărcii în cauză, sub sancțiunea respingerii opoziției sau a cererii de declarare a nulității.

56 În această privință, împrejurarea că, spre deosebire de articolul 42 alineatul (2) și de articolul 57 alineatul (2) din Regulamentul nr. 207/2009, articolul 51 alineatul (1) din acest regulament nu specifică faptul că sarcina probei utilizării serioase sau a existenței unor motive întemeiate pentru neutilizare îi revine titularului menționat nu poate fi interpretată, contrar a ceea ce sugerează Centrotherm Systemtechnik, în sensul că legiuitorul Uniunii ar fi înțeles să excludă acest principiu privind sarcina probei în cadrul procedurii de decădere.

57 Lipsa de la articolul 51 alineatul (1) din Regulamentul nr. 207/2009 a unor precizări în ceea ce privește sarcina probei se explică de altfel fără dificultăți având în vedere împrejurarea că obiectul alineatului (1) al acestui articol 51, intitulat „Cauze de decădere”, constă în enunțarea motivelor de decădere din drepturile asupra mărcii, ceea ce nu necesită precizări referitoare la chestiunea sarcinii probei.

58 În schimb, articolele 42 și 57 din acest regulament constituie dispoziții de natură esențialmente procedurală. Or, trebuie arătat că alineatul (2) al fiecăruia dintre aceste articole are ca obiect specific calificarea a ceea ce pare a fi un incident de procedură invocat de pârâtul care înțelege să pună la îndoială dreptul solicitantului de a urma procedura pe care a inițiat-o.

59 În considerarea unui astfel de context procedural, specific procedurilor de opoziție și de anulare, a prevăzut legiuitorul Uniunii, pentru a permite reglementarea unor asemenea incidente de procedură, a căror soluționare are caracter prealabil desfășurării procedurii principale pe care se grefează, că dovada faptului că marca anterioară a făcut obiectul unei utilizări serioase trebuie prezentată de titularul acestei mărci, în lipsa unei astfel de probe opoziția sau cererea de declarare a nulității fiind respinsă.

60 În schimb, faptul că orice incident procedural de această natură este, prin ipoteză, exclus în cadrul procedurii de decădere justifică cu ușurință aspectul că, deși articolul 57 din Regulamentul nr. 207/2009 privește atât procedurile de decădere, cât și procedurile de declarare a nulității, o dispoziție precum alineatul (2) al articolului respectiv este limitată la aceste din urmă proceduri.

61 În al treilea rând, trebuie să se constate că principiul, la care fac astfel referire în mod incident articolul 42 alineatul (2) și articolul 57 alineatul (2) din Regulamentul nr. 207/2009, potrivit căruia îi revine titularului mărcii anterioare sarcina de a prezenta proba utilizării serioase a acesteia se limitează în realitate la ceea ce presupun bunul-simț și imperativul elementar al eficienței procedurii.

62 Astfel, nu se contestă că titularul respectiv este cel mai în măsură, iar în anumite cazuri chiar singurul, care poate să prezinte dovada actelor concrete care pot susține afirmația potrivit căreia el a realizat o utilizare serioasă a mărcii sale sau să expună motivele întemeiate pentru neutilizarea acesteia. Aceasta este situația în special în cazul documentelor justificative apte să dovedească o astfel de utilizare, cu privire la care norma 22 alineatul (4) din Regulamentul nr. 2868/95 conține o enumerare exemplificativă, precum ambalajele, etichetele, listele de prețuri, cataloagele, facturile, fotografiile sau reclamele din ziare.

63 Așadar, din coroborarea articolului 15 cu articolul 42 alineatul (2), cu articolul 51 alineatul (1) și cu articolul 57 alineatul (2) din Regulamentul nr. 207/2009 se poate deduce că, în cadrul procedurii de decădere din drepturile asupra unei mărci, titularului acesteia din urmă, iar nu OAPI, din oficiu, îi revine în principiu sarcina dovedirii utilizării serioase a mărcii respective.

64 De asemenea, este necesar să se concluzioneze în această privință că, prin faptul că norma 40 alineatul (5) din Regulamentul nr. 2868/95 prevede că dovada utilizării serioase trebuie furnizată de titularul mărcii, această normă se limitează la a explica un principiu aferent sarcinii probei, care, fără a încălca Regulamentul nr. 207/2009, este, dimpotrivă, conform cu dispozițiile și cu economia acestuia din urmă.

65 În aceste condiții, regula privind examinarea din oficiu a faptelor de către OAPI prevăzută la articolul 76 alineatul (1) din Regulamentul nr. 207/2009 nu are vocația de a se aplica în chestiunea probei utilizării serioase a mărcii în cadrul procedurii de decădere desfășurate în fața OAPI.

66 Din ceea ce precedă rezultă în special că, deși raționamentul și motivele care figurează la punctele 53 și 54 din hotărârea atacată sunt eronate, concluzia la are a ajuns Tribunalul la punctul 55 din această hotărâre, și anume aceea că articolul 76 alineatul (1) din Regulamentul nr. 207/2009 nu obligă OAPI să examineze din oficiu faptele care pot să dovedească utilizarea serioasă a mărcii cu privire la care se solicită decăderea în fața sa, este întemeiată în drept.

67 Întrucât este justificată în acest fel de alte motive de drept decât cele reținute de Tribunal, respingerea motivului întemeiat pe încălcarea articolului 76 alineatul (1) din Regulamentul nr. 207/2009 la care a procedat instanța menționată la punctul 56 din hotărârea atacată nu poate conduce la anularea acesteia din urmă.

68 Pe de altă parte, astfel cum reiese în egală măsură din ceea ce precedă, Tribunalul nu a săvârșit nicio eroare de drept considerând, în hotărârea atacată, că sarcina probei utilizării serioase a mărcii în cadrul procedurii de decădere îi revine titularului acesteia.

69 Având în vedere considerațiile care precedă, trebuie să se respingă cel de al doilea motiv și primul aspect al celui de al treilea motiv.

Cu privire la al doilea aspect al celui de al treilea motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 51 alineatul (1) litera (a) și a articolului 76 alineatul (2) din Regulamentul nr. 207/2009

Argumentele părților

70 Prin intermediul celui de al doilea aspect al celui de al treilea motiv, Centrotherm Systemtechnik susține că, prin faptul că a statuat, la punctele 62 și 63 din hotărârea atacată, că respectiva cameră de recurs nu dispunea în speță de o putere de apreciere în ceea ce privește eventuala luare în considerare a mijloacelor de probă privind utilizarea mărcii în litigiu prezentate tardiv în fața sa, Tribunalul a încălcat articolul 76 alineatul (2) din Regulamentul nr. 207/2009.

71 Amintind că, desigur, din cuprinsul punctului 42 din Hotărârea din 13 martie 2007, OAPI/Kaul (C-29/05 P, Rep., p. I-2213), reiese că puterea de apreciere cu care dispoziția menționată învestește OAPI în scopul luării în considerare a probelor prezentate tardiv există doar „cu excepția dispozițiilor contrare", Centrotherm Systemtechnik arată că Tribunalul a considerat în mod eronat că norma 40 alineatul (5) din Regulamentul nr. 2868/95 constituie o astfel de dispoziție contrară.

72 OAPI susține că, având în vedere prezumția de legalitate de care beneficiază reglementarea Uniunii, camera de recurs nu avea o altă opțiune, la data la care a fost pronunțată decizia în litigiu, decât să ia act de faptul că norma 40 alineatul (5) menționată o împiedica, astfel cum ar fi și statuat anterior Tribunalul, să ia în considerare probele prezentate după expirarea termenului de decădere stabilit în temeiul dispoziției amintite.

73 În această privință, OAPI precizează însă că, de la data pronunțării hotărârii atacate, jurisprudența Tribunalului a cunoscut o evoluție. Astfel, acesta ar fi statuat, în special la punctul 31 din Hotărârea din 29 septembrie 2011, New Yorker SHK Jeans/OAPI – Vallis K. – Vallis A. (FISHBONE) (T-415/09), că, fără a aduce atingere normei 22 alineatul (2) din Regulamentul nr. 2868/95, luarea în considerare de către camera de recurs a unor elemente de probă a utilizării serioase a mărcii prezentate după expirarea termenului stabilit de OAPI în temeiul acestei dispoziții trebuie să rămână posibilă, conform articolului 76 alineatul (2) din Regulamentul nr. 207/2009, cel puțin atunci când astfel de elemente se limitează la completarea unor elemente de probă prezentate în termenul menționat, iar persoanei interesate nu i se poate reproșa nicio tactică de tergiversare sau o neglijență vădită.

74 Aprobând această interpretare, OAPI consideră că aceeași abordare trebuie să prevaleze și în ceea ce privește norma 40 alineatul (5) din Regulamentul nr. 2868/95.

75 Potrivit centrotherm Clean Solutions, Tribunalul a statuat în mod temeinic că această din urmă dispoziție, care instituie o derogare de la articolul 76 alineatul (2) din Regulamentul nr. 207/2009, are ca efect interzicerea posibilității camerei de recurs de a lua în considerare probele privind utilizarea mărcii prezentate tardiv în fața sa.

Aprecierea Curții

76 Trebuie amintit că articolul 76 alineatul (2) din Regulamentul nr. 207/2009 prevede că OAPI poate să nu ia în considerare faptele pe care părțile nu le-au invocat sau dovezile pe care nu le-au furnizat în timp util.

77 Astfel cum a statuat Curtea, din modul de redactare a acestei dispoziții rezultă că, de regulă și cu excepția dispozițiilor contrare, prezentarea faptelor și a probelor de către părți rămâne posibilă după expirarea termenelor prevăzute pentru o astfel de prezentare, în aplicarea dispozițiilor Regulamentului nr. 207/2009, și că în niciun caz nu există o interdicție în privința OAPI de a ține seama de faptele și de probele invocate sau prezentate tardiv (Hotărârea OAPI/Kaul, citată anterior, punctul 42).

78 Precizând că acesta din urmă „poate” să hotărască să nu țină seama de respectivele probe, dispoziția menționată învestește OAPI cu o largă putere de apreciere în a hotărî, motivându-și decizia sub acest aspect, dacă este necesar sau nu este necesar să ia în considerare aceste elemente (Hotărârea OAPI/Kaul, citată anterior, punctul 43).

79 Fiind vorba, mai exact, despre prezentarea unor dovezi privind utilizarea serioasă a mărcii în cadrul unor proceduri de decădere inițiate în temeiul articolului 51 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 207/2009, trebuie arătat mai întâi că acest regulament nu cuprinde nicio dispoziție cu efectul care să precizeze termenul în care trebuie prezentate asemenea dovezi.

80 În schimb, norma 40 alineatul (5) din Regulamentul nr. 2868/95 prevede în această privință că OAPI invită titularul mărcii comunitare să prezinte dovada utilizării mărcii, într-un termen pe care îl stabilește.

81 În speță, divizia de anulare a OAPI a făcut aplicarea acestei din urmă dispoziții și a stabilit un termen pentru ca Centrotherm Systemtechnik să prezinte o astfel de dovadă. Pe de altă parte, nu se contestă că Centrotherm Systemtechnik a prezentat diverse elemente de probă a utilizării mărcii în litigiu în termenul menționat.

82 Apoi, trebuie amintit că norma 40 alineatul (5) menționată prevede totodată, în a doua teză, că, în cazul în care dovada utilizării mărcii nu este furnizată în termenul astfel stabilit de OAPI, aceasta este revocată.

83 După cum reiese din cuprinsul punctelor 62 și 63 din hotărârea atacată, Tribunalul a interpretat această a doua teză în sensul că termenul astfel stabilit de OAPI constituie, în orice situație, un termen de decădere, la expirarea căruia este interzisă orice prezentare de dovezi privind utilizarea. Tribunalul a considerat în acest fel că, în ipoteza în care s-au prezentat probe aferente utilizării mărcii în termenul acordat, orice prezentare de elemente de probă suplimentare după expirarea termenului menționat este exclusă, astfel încât OAPI este obligat să pronunțe decăderea din drepturile asupra mărcii dacă probele astfel prezentate inițial se dovedesc insuficiente pentru stabilirea caracterului serios al utilizării respective.

84 Interpretarea astfel reținută de Tribunal l-a determinat să considere că norma 40 alineatul (5) a doua teză din Regulamentul nr. 2868/95 constituie, în sensul jurisprudenței amintite la punctul 77 din prezenta hotărâre, o dispoziție contrară articolului 76 alineatul (2) din Regulamentul nr. 207/2009, care are drept consecință faptul că nu exista pentru camera de recurs posibilitatea de a lua în considerare probele suplimentare privind utilizarea mărcii prezentate de Centrotherm Systemtechnik în susținerea acțiunii formulate în fața acesteia.

85 Or, procedând astfel, Tribunalul a reținut o interpretare eronată a normei 40 alineatul (5) din Regulamentul nr. 2868/95.

86 În această privință, deși reiese, desigur, din modul de redactare a acestei dispoziții că, în cazul în care nu s-a prezentat nicio dovadă a utilizării mărcii în cauză în termenul acordat, OAPI trebuie, în principiu, să pronunțe sancțiunea decăderii, în schimb, o astfel de concluzie nu se impune în cazul în care s-au prezentat elemente de probă a acestei utilizări în termenul menționat.

87 Într-adevăr, într-un asemenea caz și cu excepția situației în care rezultă că elementele menționate sunt lipsite de orice pertinență în scopul de a dovedi utilizarea serioasă a mărcii, procedura trebuie să își urmeze cursul. Așadar, OAPI este chemat în mod concret, după cum prevede articolul 57 alineatul (1) din Regulamentul nr. 207/2009, să invite părțile, ori de câte ori este necesar, să își depună observațiile privind notificările pe care acesta li le-a adresat sau cu privire la comunicările altor părți. Într-un asemenea context, în cazul în care o decădere din drepturile asupra mărcii urmează să fie pronunțată ulterior, această decădere nu provine dintr-o aplicare a normei 40 alineatul (5) din Regulamentul

nr. 2868/95, dispoziție prin esență de natură procedurală, ci exclusiv din punerea în aplicare a dispozițiilor de fond care figurează la articolul 51 alineatul (1) și la articolul 57 din Regulamentul nr. 207/2009.

88 Din ceea ce precedă rezultă în special că, astfel cum s-a amintit la punctul 77 din prezenta hotărâre, prezentarea de probe privind utilizarea mărcii care vin în completarea probelor prezentate în termenul acordat de OAPI, în temeiul normei 40 alineatul (5) din Regulamentul nr. 2868/95, rămâne posibilă după expirarea termenului respectiv și că în niciun caz nu există o interdicție în privința OAPI de a ține seama de probele suplimentare prezentate tardiv.

89 Or, astfel cum s-a amintit la punctul 81 din prezenta hotărâre, nu se contestă că, în speță, Centrotherm Systemtechnik a prezentat, în termenul stabilit de OAPI, diverse elemente de probă destinate să stabilească utilizarea mărcii în cauză. De asemenea, nu se contestă că elementele astfel prezentate inițial nu erau lipsite de orice pertinență în acest scop, întrucât printre altele au determinat camera de recurs să respingă în parte cererea de decădere pentru motivul că s-a stabilit utilizarea respectivă cu privire la un anumit număr de produse.

90 În aceste condiții, este necesar să se constate că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept atunci când a statuat, la punctele 62 și 63 din hotărârea atacată, că norma 40 alineatul (5) din Regulamentul nr. 2868/95 era de natură să împiedice exercitarea de către camera de recurs a puterii de apreciere cu care o investește în principiu, articolul 76 alineatul (2) din Regulamentul nr. 207/2009 în vederea eventualei luări în considerare a probelor suplimentare care au fost prezentate în fața sa.

91 În consecință, al doilea aspect al celui de al treilea motiv trebuie admis, și, prin urmare, hotărârea atacată trebuie anulată.

Cu privire la al patrulea motiv, întemeiat pe inaplicabilitatea normei 40 alineatul (5) din Regulamentul nr. 2868/95

Argumentele părților

92 Prin intermediul celui de al patrulea motiv, Centrotherm Systemtechnik susține că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept prin faptul că nu a declarat norma 40 alineatul (5) din Regulamentul nr. 2868/95 inaplicabilă în speță.

93 Pe de o parte, în opinia acesteia și pentru aceleași motive ca acelea deja invocate în susținerea primului aspect al celui de al treilea motiv, această normă contravine Regulamentului nr. 207/2009 prin aceea că impune titularului mărcii sarcina probei privind utilizarea serioasă a acesteia.

94 Pe de altă parte, potrivit centrotherm Clean Solutions, aplicarea strictă, în prezenta cauză, a normei menționate încalcă principiul proporționalității. Astfel, finalitatea acestuia, respectiv asigurarea eficienței procedurii, trebuie pusă în balanță cu consecințele juridice considerabile și definitive ce rezultă din decăderea din drepturile asupra unei mărci.

95 centrotherm Clean Solutions arată că nici OAPI, nici Tribunalul nu sunt în drept să renunțe la aplicarea normei 40 alineatul (5) din Regulamentul nr. 2868/95, întrucât principiul legalității implică obligația de a recunoaște deplina eficiență a reglementărilor atât timp cât invaliditatea lor nu a fost stabilită de o instanță competentă în cadrul unei proceduri prevăzute în acest scop.

Aprecierea Curții

96 În ceea ce privește primul aspect al acestui motiv, întemeiat pe o încălcare a Regulamentului nr. 207/2009, argumentația recurentei trebuie înlăturată pentru aceleași motive care au condus deja Curtea la respingerea primului aspect al celui de al treilea motiv.

97 În ceea ce privește al doilea aspect al motivului menționat, întemeiat pe caracterul disproporționat pe care l-ar prezenta sancțiunea decăderii atunci când, precum în speță, aceasta este pronunțată în aplicarea normei 40 alineatul (5) din Regulamentul nr. 2868/95, este suficient să se arate că argumentația dezvoltată în această privință de Centrotherm Systemtechnik este întemeiată pe o premisă eronată în ceea ce privește domeniul de aplicare al acestei norme.

98 Într-adevăr, astfel cum reiese din cuprinsul punctelor 85-87 din prezenta hotărâre și contrar celor considerate de camera de recurs în decizia în litigiu și celor statuate de Tribunal în hotărârea atacată, această sancțiune a decăderii poate fi pronunțată în temeiul dispoziției menționate numai dacă nu s-a prezentat nicio dovadă a utilizării mărcii în litigiu în termenul acordat de OAPI sau dacă rezultă că elementele prezentate sunt lipsite de orice pertinență în scopul de a dovedi utilizarea serioasă a acestei mărci.

99 Totuși, nu aceasta este situația în prezenta cauză, din moment ce, astfel cum reiese din examinarea celui de al doilea aspect al celui de al treilea motiv, prezentarea de probe ale utilizării mărcii de către Centrotherm Systemtechnik în termenul acordat de OAPI excludea orice decădere dispusă din oficiu în temeiul normei 40 alineatul (5) a doua teză din Regulamentul nr. 2868/95 și se opunea posibilității camerei de recurs de a considera, astfel cum greșit a procedat în decizia în litigiu, că era lipsită de orice putere de apreciere în ceea ce privește eventuala luare în considerare a probelor suplimentare prezentate ulterior.

100 Din considerațiile care precedă rezultă că cel de al patrulea motiv trebuie să fie respins.

Cu privire la acțiunea în primă instanță

101 Potrivit articolului 61 primul paragraf din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, aceasta poate, în cazul în care anulează hotărârea Tribunalului, fie să soluționeze ea însăși în mod definitiv litigiul, atunci când acesta este în stare de judecată, fie să trimită cauza Tribunalului pentru a se pronunța asupra acesteia.

102 În speță, Curtea consideră că litigiul este în stare de judecată și că trebuie, în consecință, să statueze în mod definitiv asupra acestuia.

103 În ceea ce privește obiectul acțiunii în primă instanță, trebuie amintit că, prin intermediul acesteia, Centrotherm Systemtechnik urmărește anularea în parte a deciziei în litigiu, și anume numai în măsura în care prin aceasta s-a admis cererea de decădere din drepturile asupra mărcii în litigiu. Această acțiune este, astfel, îndreptată împotriva punctului 2 din dispozitivul acestei decizii, prin care camera de recurs a respins în parte acțiunea Centrotherm Systemtechnik având ca obiect anularea deciziei diviziei de anulare din 30 octombrie 2007.

Argumentele părților

104 În susținerea acțiunii formulate în fața Tribunalului, Centrotherm Systemtechnik arată că, contrar a ceea ce a considerat în mod eronat camera de recurs la punctul 36 din decizia în litigiu, această instanță dispunea, conform articolului 76 alineatul (2) din Regulamentul nr. 207/2009, de o putere de apreciere în ceea ce privește luarea în considerare a elementelor de probă suplimentare prezentate de Centrotherm Systemtechnik în susținerea căii de atac formulate în fața sa.

105 Or, din moment ce aceste elemente urmăreau completarea probelor prezentate în timp util, ele ar fi trebuit luate în considerare în speță de către camera de recurs, în conformitate cu cele rezultate din Hotărârea OAPI/Kaul, citată anterior. Potrivit Centrotherm Systemtechnik, trebuiau, în special, să conducă la o astfel de luare în considerare pertinența evidentă pentru soluționarea procedurii a respectivelor elemente de probă suplimentare, continuitatea funcțională existentă între camera de recurs și divizia de anulare, lipsa unor inconveniente procedurale majore care să se opună acestei luări în considerare și, în sfârșit, preocuparea de a garanta un echilibru între imperativele bunei desfășurări a procedurii și necesitatea unei soluții juste cu privire la fond, fiind vorba despre o procedură susceptibilă să conducă la un rezultat foarte important din perspectiva consecințelor, precum o decădere din drepturile asupra mărcii.

106 OAPI și centrotherm Clean Solutions solicită respingerea acestui motiv de anulare. În opinia lor, norma 40 alineatul (5) din Regulamentul nr. 2868/95 excludea, în speță, orice luare în considerare a probelor suplimentare în litigiu de către camera de recurs. Pe de altă parte, chiar presupunând că respectiva cameră de recurs dispunea, în temeiul articolului 76 alineatul (2) din Regulamentul nr. 207/2009, de o putere de apreciere în ceea ce privește eventuala luare în considerare a acestor probe suplimentare, instanța respectivă și-ar fi exercitat în fapt această putere indicând, la punctul 37 din decizia în litigiu, care ar fi fost rezultatul, în speță negativ, al unei astfel de exercitări în ipoteza în care ar fi beneficiat efectiv de puterea menționată.

Aprecierea Curții

107 Din cuprinsul punctului 36 din decizia în litigiu reiese că respectiva cameră de recurs a considerat că probele suplimentare prezentate în fața sa de Centrotherm Systemtechnik nu puteau fi luate în considerare, în temeiul puterii de apreciere cu care articolul 76 alineatul (2) din Regulamentul nr. 207/2009 învestește ca regulă generală OAPI, având în vedere împrejurarea că aceste probe au fost prezentate după expirarea termenului prevăzut de norma 40 alineatul (5) a doua teză din Regulamentul nr. 2868/95, care constituie un termen de decădere, a cărui nerespectare atrage în mod automat decăderea din drepturile asupra mărcii.

108 Or, astfel cum rezultă din cuprinsul punctelor 85-90 din prezenta hotărâre, o asemenea apreciere decurge dintr-o interpretare eronată a normei 40 alineatul (5) și încalcă articolul 76 alineatul (2) din Regulamentul nr. 207/2009.

109 Pe de altă parte, și contrar a ceea ce susțin OAPI și centrotherm Clean Solutions, nu se poate considera că viciul care afectează în acest fel decizia în litigiu a fost remediat prin simplul fapt că s-a indicat în continuare de către camera de recurs, la punctul 37 din această decizie, că, admițând chiar că aceasta putea să aprecieze liber asupra pertinenței luării în considerare a probelor prezentate tardiv, nu rezulta rațiunea pentru care ar fi trebuit să își exercite această competență în favoarea recurentei, întrucât recurenta nu prezentase în această privință decât argumente generale referitoare la rolul și la valoarea dreptului mărcilor, fără a invoca în primă instanță imposibilitatea de prezentare a probei utilizării.

110 Astfel, asemenea aserțiuni generale și categorice nu permit în niciun caz să se considere că respectiva camera de recurs și-a exercitat în mod efectiv puterea de apreciere cu care o învestește articolul 76 alineatul (2) din Regulamentul nr. 207/2009 în scopul de a hotărî, motivat și cu luarea în considerare în mod corespunzător a tuturor elementelor pertinente, dacă este sau nu este necesar să țină seama de probele suplimentare prezentate în fața sa în vederea pronunțării deciziei pe care era chemată să o adopte (a se vedea în acest sens Hotărârea OAPI/Kaul, citată anterior, punctele 43 și 68).

111 Astfel, în această privință, trebuie subliniat de la bun început că eventuala luare în considerare de către OAPI a respectivelor elemente de probă suplimentare nu constituie în niciun fel o „favoare” acordată uneia sau celeilalte părți, ci trebuie să întruchipeze rezultatul unei exercitări obiective și motivate a puterii de apreciere cu care articolul 76 alineatul (2) menționat învestește acest organism.

112 Trebuie de altfel să se arate că motivarea astfel impusă se dovedește cu atât mai necesară atunci când OAPI decide să înlăture probe prezentate tardiv.

113 În această privință, trebuie amintit că s-a statuat de către Curte, printre altele, că luarea în considerare de către OAPI a faptelor sau a dovezilor prezentate tardiv, atunci când este chemat să se pronunțe în cadrul unei proceduri de opoziție, se poate justifica în special în cazul în care acesta consideră că, pe de o parte, elementele prezentate tardiv sunt, la prima vedere, de natură a avea o reală pertinență în ceea ce privește soluționarea opoziției cu care este sesizat și că, pe de altă parte, stadiul procedurii în care are loc această prezentare tardivă și circumstanțele care o încadrează nu se opun acestei luări în considerare (Hotărârea OAPI/Kaul, citată anterior, punctul 44).

114 De asemenea și *mutatis mutandis*, astfel de considerații se dovedesc în mod special susceptibile să justifice luarea în considerare de către OAPI, atunci când este chemat să se pronunțe asupra unei cereri de decădere, a unor elemente de probă privind utilizarea mărcii care, chiar dacă nu au fost prezentate în termenul acordat de acesta în temeiul normei 40 alineatul (5) din Regulamentul nr. 2868/95, sunt prezentate într-un stadiu ulterior al procedurii, în completarea elementelor de probă furnizate în cadrul termenului respectiv.

115 În această privință, rezultă că, în speță, este în special susceptibil să figureze în categoria împrejurărilor a căror luare în considerare este pertinentă faptul că decizia de decădere a fost adoptată de divizia de anulare după prezentarea, în termenul stabilit de această divizie, a unor probe inițiale efectiv aferente utilizării mărcii în litigiu, însoțite de observații prin care se exprimau rezerve în ceea ce privește confidențialitatea și care conțineau o ofertă de probe suplimentare.

116 Or, nu rezultă că respectiva cameră de recurs a examinat în mod corespunzător aceste aspecte și nici de altfel celelalte elemente care pot prezenta relevanță, după cum nu pare ca aceasta să fi examinat eventuala pertinență a elementelor de probă suplimentare prezentate de Centrotherm Systemtechnik.

117 Pe de altă parte, trebuie să se sublinieze că, contrar a ceea ce sugerează punctul 37 din decizia în litigiu, o eventuală luare în considerare a elementelor de probă suplimentare privind utilizarea mărcii, prezentate după expirarea termenului prevăzut de norma 40 alineatul (5) din Regulamentul nr. 2868/95, nu impune în mod necesar ca partea interesată să fi fost în imposibilitatea de a furniza aceste elemente în termenul menționat.

118 Din considerațiile care precedă rezultă că decizia în litigiu trebuie anulată în măsura în care prin aceasta Camera a patra de recurs a OAPI a respins calea de atac formulată de Centrotherm Systemtechnik împotriva deciziei diviziei de anulare.

119 Revine camerei menționate sarcina de a aprecia, cu respectarea în special a celor rezultate din prezenta hotărâre, luând în considerare în mod corespunzător ansamblul circumstanțelor pertinente și cu motivarea deciziei sale în această privință, dacă este necesară luarea în considerare a elementelor de probă suplimentare prezentate în fața sa de Centrotherm Systemtechnik în vederea adoptării deciziei pe care este chemată să o pronunțe cu privire la calea de atac cu care rămâne sesizată.

Cu privire la cheltuielile de judecată

120 În temeiul articolului 184 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Curții, atunci când recursul este fondat, iar Curtea soluționează ea însăși în mod definitiv litigiul, aceasta se pronunță asupra cheltuielilor de judecată.

121 Articolul 138 alineatul (3) din același regulament, aplicabil procedurii de recurs în temeiul articolului 184 alineatul (1) din acesta, prevede că, în cazul în care părțile cad fiecare în pretenții cu privire la unul sau mai multe capete de cerere, fiecare parte suportă propriile cheltuieli de judecată.

122 În speță, este necesar să se arate că, pe de o parte, chiar dacă unul dintre motivele de recurs invocate de Centrotherm Systemtechnik a fost admis, iar hotărârea atacată a fost anulată pentru acest motiv, nu aceasta este situația celorlalte motive de recurs, care, în ceea ce le privește, au fost respinse de Curte.

123 Pe de altă parte, referitor la acțiunea în primă instanță, trebuie arătat că, prin faptul că a anulat în parte decizia în litigiu, Curtea a admis în egală măsură unul dintre motivele invocate de Centrotherm Systemtechnik. În schimb, reiese din hotărârea atacată, care nu a fost infirmată de Curte cu privire la aceste aspecte, că Centrotherm Systemtechnik a căzut în pretenții cu privire la celelalte motive pe care le-a invocat în primă instanță.

124 În aceste condiții, întrucât părțile au căzut fiecare în pretenții în parte, atât în primă instanță, cât și în cadrul prezentului recurs, trebuie să se decidă că fiecare dintre ele suportă propriile cheltuieli de judecată.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a patra) declară și hotărăște:

1) **Anulează Hotărârea Tribunalului Uniunii Europene din 15 septembrie 2011, Centrotherm Systemtechnik/OAPI – centrotherm Clean Solutions (CENTROTHERM) (T-434/09).**

2) **Anulează punctul 2 din dispozitivul Deciziei Camerei a patra de recurs a Oficiului pentru Armonizare în cadrul Pieței Interne (mărci, desene și modele industriale) (OAPI) din 25 august 2009 (cauza R 6/2008-4).**

3) **Centrotherm Systemtechnik GmbH, Oficiul pentru Armonizare în cadrul Pieței Interne (mărci, desene și modele industriale) (OAPI) și centrotherm Clean Solutions GmbH & Co. KG suportă propriile cheltuieli de judecată, atât cele efectuate în cadrul procedurii în primă instanță, cât și cele efectuate în cadrul procedurii de recurs.**

Semnături